

L'escriptor i la cuinera reben els guardons de cultura del 2019, que distingeixen també Clara Peya, Josep Ponsatí i Maria Bohigas

Cabré i Ruscalleda, premis nacionals

Bernat Salvà
BARCELONA

L'escriptor Jaume Cabré, la cuinera Carme Ruscalleda, l'artista Josep Ponsatí, la pianista i compositora Clara Peya, la directora del Museu d'Art Modern de Ceret Josefina Matamoros i l'editora i traductora Maria Bohigas seran distingits amb els Premis Nacionals de Cultura 2019, en una edició en què tenen un relleu especial les entitats. El Museu de Lleida, la fira d'espectacles literaris Litterarum Móra d'Ebre, la Federació d'Ateneus de Catalunya i el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya seran distingits també pel CoNCA en una cerimònia que tindrà lloc el pròxim 4 de juliol al teatre L'Artesà del Prat de Llobregat, remodelat amb motiu del seu centenari.

Els premis es van anunciar ahir en un dinar i coincideixen amb el desè aniversari del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), segons va destacar ahir el seu president, Carles Duarte. En aquesta edició, remarca que han fet "una aposta per l'excel·lència i la innovació", i que entre els deu premiats hi són representats "el conjunt del territori, quatre dones i dos homes i generacions diverses, que fan visible la transmissió".

Entre els premiats hi ha Josep Ponsatí (Banyoles, 1947) i Clara Peya, nascu-

Els Premis Nacionals de Cultura 2019 juntament amb els membres del CoNCA que els han elegit ■ ACN

da a Palafrugell 39 anys més tard, el 1986. El primer ha estat distingit per la seva contribució a l'art internacional amb les seves peces inflables i escultures modulares amb heli de dimensions monumentals. "És un art potser efímer al moment, però, en el record dels que ho vam veure i el podem recordar, d'efímer no té res", va dir Isona Passola, membre del CoNCA, quan va anunciar el premi. Clara Peya rebrà el Premi Nacional de Cultura per haver innovat la composició i la interpre-

tació musicals transitant entre la música, el teatre i l'activisme, sense abandonar el piano. "No sé si el mereixo, però soc conscient que m'he pogut dedicar al piano perquè tenia una estructura familiar a favor, i espero que anem cap a un lloc en què totes les persones hi puguin tenir accés com hi he tingut jo", va comentar la pianista.

Jaume Cabré, autor de novel·les com *Senyoria*, *Les veus del Pamano* i *Jo confesso*, es pren la distinció com "un premi a la tra-

jectòria" i, amb un llac groc a la solapa, va remarcar que "ara que vivim moments difícils", rebre aquest premi institucional vol dir que "el país pensa en nosaltres, i nosaltres pensem en el país".

Primer premi a la cuina
Carme Ruscalleda és la primera representant del món de la gastronomia que rep un Premi Nacional de Cultura, va destacar Carles Duarte. "Em fa molta il·lusió que el país reconegui la cuina com a cultura." La traductora i editora Maria

Bohigas, responsable de Club Editor, va dir: "També doneu el premi a molta gent que m'ha precedit, el més bonic a la literatura és sentir-se una baula d'una cadena." Josefina Matamoros, definida pel CoNCA com a ambaixadora a la Catalunya del Nord de l'art català d'avantguarda, amb projectes a Perpinyà, Cotlliure i el Museu d'Art Modern de Ceret, es va definir com "una gran perifèrica, entre les terres de l'Ebre i la Catalunya del Nord, i estar avui a la centralitat és un gran reconeixement". ■

Entitats

Un guardó per donar suport al Museu de Lleida

Els Premis Nacionals de Cultura han distingit el Museu de Lleida 15 mesos després que

la policia es va endur les obres de Sixena sota l'emparrat del 155. "És una reivindicació d'un museu que ha rebut una agressió, però no és tant un gest de confrontació política com de deferència cap a una entitat cultural, que va omplir

els buits de Sixena amb art prohibit", va comentar Carles Duarte. Josep Giralt, director del Museu de Lleida, va dir: "Som un museu jove, però això no ens ha impedit de viure alguns moments complicats." Tot i així, diu: "Els hem d'obli-

dar, i espero que amb el premi es reconegui una aposta pel territori, la història s'ha de poder explicar amb l'òptica de Ponent." Altres entitats premiades són el Litterarum Móra d'Ebre, on conflueixen literatura i espectacles musicals i

d'arts escèniques; la Federació d'Ateneus de Catalunya, que aplega centres culturals de 200 municipis, i el Col·legi d'Arquitectes per l'impuls al seu arxiu, que atorga valor al ric patrimoni arquitectònic del país.

Crítica teatre

Jordi Bordes

Ciència 'gore'

Incògnit

Companyia: La Incògnita
Direcció: Mònica Bofill
Intèrprets: Paula Blanco, Oriol Guinart, Jordi Llordella, Victòria Pagès
Dijous, 14 de març, a l'Espai Lliure

Nick Payne és un encantador de serps. Atrapa amb dues històries que estan relacionades pels misteris del cervell. Ho sutura amb un nus artificiosos però molt eficient. El mèrit de la companyia La Incògnita és servir de manera entenedora aquesta trama i subtrames amb uns personatges esquemàtics però eficaços. És un privilegi veure com un intèrpret pot canviar de personatge (i d'època i situació) amb una simple pausa.

L'obra juga l'aventura patètica d'un il·luminat patòleg (Thomas Harvey) que va retirar els ulls i el cervell del cos sense vida d'Albert Einstein en el moment de l'autòpsia, convençut que podria fer conclusions per a la ciència. Per una altra banda, Payne ho vincula a la història d'H.M., un jove a qui van voler corregir les epilèpsies fent-li una operació al cervell als anys 60, i li van eliminar la memòria; només recordava tot el que havia passat abans de l'operació. Per a la resta, era com un peix. Sens dubte, dues trames que permeten indagar (més enllà de la mateixa peripècia) quin ha de ser el comportament dels que conviuen amb aquestes persones. De fet, la situació obsessiva i malaltissa de Thomas Harvey recorda molt el cas de Fermat que recentment la companyia del Teatre de l'Enjollit va convertir en muntatge (*El misteri de Fermat*).

La ciència és un element màgic que pot ser eina dramàtica, com ho demostren sovint Javier Daulte, Clàudia Cedó o Jordi Casanovas. El repte és que la ciència aparegui com un condiment, en una escena d'intriga, comèdia o amor. La *troupe* d'Incògnit resol aquesta equació amb nota. ■